ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—2292—ՁՄԵՌԵՔՇԱԲԹԻ—4—ԱՊՐԻԼ—Ն. Տ.—16—ԱՊՐԻԼ—1879

ԳԱՅՄԱՆԸ

Տարեկան գին Ի Պոլսոյ հմր. 10 մէճ.
» » Գաւառաց » 2 Լիրա
Վեցամս. » Ի Պոլսոյ » 5 մէճ.
» » Գաւառաց » 1 Լիրա
Օտար երիրներու » 50 Ֆր.
Ցանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 գուրուշ, երկու անգամի համար 2 գրշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։
Իրաքանչիւր թիւ 40 փարա պղինձ։

ՊԱՊԱՐԱՊ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ԳԱՅՄԱՆԸ

Դուրս կենացած լրագրոց համար գայմանը խարտագրուած կայ։
Լրագրոյս փոխարերեալ, նամակ կամ արեւ (գրութիւն) խմբագիրը—Տնորէնին ախաբ ուղղուի։ Զատ-թիա Սանապարտարար Ճատաէսի թիւ 198, Նօրէ խան։ Պաշխի գրասենեակը։
Ձանրոց ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Զտորուած նամակներ յղուած, եւ ետ չեն տրուիր։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ ՝ ԱՊՐԻԼ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Լրագիր անուն զրախօս թերթը քանի մ'օր որոճալէ ետեւ վերջապէս իւր ուրբաթ աւուր թուով պատասխան տալու կելնէ Քիւբէլեանի հրաժարման առթիւ մեր գրած քանի մը գիտողութեանց։ Զենք դիտեր թէ ինչո՞ւ համար այնչափ կը յուզուի, այնչափ կը շփոթի այդ ինքնակոչ փաստաբանը՝ կաթոլիկ ազգ այնոյ մէկ մասին նկատմամբ մեր ըրած եղբայրական եւ հայրենասիրական դիտողութեանց վրայ։ Մինթէ կը վախնա՞յ որ մեր դիտողութիւններն իրականութիւն չդառնան, եւ կաթոլիկ Հայոց մէկ երեւելի մասին ընդունիլ չուզած դլուխն իւր այնչափ փափաքած ամբոնը դառնալէ ետեւ՝ աւերակայ վրայ հասատաէ իւր գահն, եւ իւր շուրջը թափուր գտնէ զինքը պաշտող հօտէ մը։ Մինթէ մեր խակ փաստաբանն ևս իւր ձախող դատը չկրնալով շահիլ, այսինքն չկրնալով կաթոլիկ Հայոց լուսաւորեալ մասն համոզել որպէս զի կուրօրէն հնազանդին, իւր առջեւ անյաջողութի՞ւն մը կը տեսնէ։ Ազգային միութեան յորդոր մ'անշուշտ ախորժելի չէ անսխալականութեան արբանեակի մը։ Նա իւր բոլոր ճիգը թափեց ազգայնութեան ոգին եւ զգացումը խեղդելու կաթոլիկ Հայոց մէջ, քանզի վատիկան ազգութիւնը դատապարտելի սկզբունք մը կը համարի, եւ իրաւունք ունի համարելու, նկատելով որ խառական ազգութիւնը միանալով թագաւորական ընտանիքի մը հետ՝ Հռոմի Պապին դիրքը կ'ամրանայ։

Բրօքանատայի հաւատարիմ ծառայն, իւր տէրերուն կամայն եւ շաղոյ հետեւելով, ջանայ Հայոց ազգութիւնը ջնջել եւ անոր աւերակներուն վրայ Հռոմէականութիւնը կանգնել։ բարեբաղդաբար նոյն խակ իւր ամենէն զօրաւոր ժամանակին, երբ արքունի պալատին մէջ Հայոց Պատրիարքական Տեղապահին վրայ առաջնութեան թեկն կ'ածէր, երբ կայսրուհիներ կընդունէր, եւ Արեւելից մէջ երկրորդ Պապ մը կը ձեւանար, քիչերը կրցաւ իւր թակարդը ձգել, եւ կաթոլիկ Հայոց մէջ ևս չկրցաւ բոլորովին ազատութեան ու ազգութեան ոգին անհետացնել։ Հիմայ իւր սաբիներով դաղարեալ գործը նորէն ձեռք առնուլ կուզէ, բայց ազգութեան ոգին առաւել մեծցած տեսնելով կը դողայ, կերկնչի, որպէս՝զի չըլլայ թէ Հայոց ազգին բաժանեալ եւ լուսամիտ մասերը ձեռք ձեռքի տալով իւր ազդեցութեան վերջին հարուածը տան։

Այս է թերեւս պատճառն որ անոր փաստաբանն այնչափ սասսիկ կը յուզուի մեր դիտողութեանց վրայ, զորս իբրեւ ամօթալի մոլեռանդութիւն մը նկատել կուզէ։ կամբասատանէ զմեզ իբր թէ ըսել ուզած ըլլամք թէ սրատաքոյ Հայատատանեայց եկեղեցւոյ չէք վերկոթիւն, և թէ անկէ դուրս եղողը Հայ չէ։ Մեք չեմք սակայն որ կաթոլիկ եկեղեցի մը ոտք կոխելը քրէական յանցանք կը համարիմք և մեզ նման քրիստոնէից հետ աղօթելը մահացու մեղք կը հաշուակեմք, ինչպէս անդրանկականութեան աշակերտք կը վարուէին Հայոց և իրենց եկեղեցւոյն նկատմամբ։ մեք չեմք որ Միսիթիկ բողոքականաց ոմանց նման ազգ եկեղեցին կառաուն կ'անուանեմք, քանզի մեք խղճի ազատութիւնը կը յարգենք։ այլ կաթոլիկ հայոց լուսամիտ մասին մեր ուղղած խօսքերն ազգային բարձր զգացմանց շահուց և դաղափարաց վրայ հիմնեալ են, զորս ակնարկելի է որ հանճարեղ և խոհական ոգիներ չըմբռնեն, ինչպէս կրնայ տեսնուիլ լրագրոյս էջերուն մէջ հրատարակեալ Ներսէսեանդ կաթոլիկ հայու մը ազդասէր յօդուածէն։ Ուստի Լրագրի բոլոր զրաբանութիւնքն անկարող են մերնպատակին վրայ մութ քսելու։ Մեք այլոց մատանին տեսնելով զայն յափշատելու չեմք ջանար։ դողը նա է որ ամբողջ ազդ մը կընելու աչք տնկած է՝ զայն բարոյական զերութեան մատնելու համար։

Հայատատանեայց եկեղեցւոյ զաւակներն իրենց նախնեաց դրած ազատ սկզբանց համեմատ իրենք կ'ընտրեն իրենց կաթոլիկոսները, պատրիարքները, առաջնորդները։ իրենք կը կառավարեն իրենց ազգային դպրոցներն և կը խնամեն իրենց եկեղեցիներն, իրենք կը մատակարարեն իրենց ազգային կալուածները։ Տեսնելով որ Հռոմ և անոր արբանեակք՝ կաթոլիկ հայոց ձեռքէն խլել կուզեն այս բոլոր ազատութիւններն, և իբր թէ անարգ բազդին անոնց տուած աշխարհական ստրկութիւնը բաւական չլիներ, զանոնք բարոյապէս և հոգեւորականապէս ևս ստրկութեան վարելու փորձ կը փորձեն։ տեսնելով որ այնչափ տարիներ աշխատելէ ետեւ կաթոլիկ Հայք իրաւունք չեն ստացած իրենց անընդունելի հոգեւորական դլուխ մը հրաժարեցնելու, արդարութեանք իրենց վրայ, և ազատ կարծիք մը կամ փափաք մը յայտնեցինք, զոր բռնի ընդունել տալու ո՛չ զօրութիւն և ոչ իրաւունք ունինք։

Իսկ Պ. Ֆուրնիէի այս գործին մէջ ունեցած մասնակցութեան դալով, ինչպէս որ անցեալ շաբթու լրագրոյս մէջ հրատարակուած թանի յօդուածէն կը տեսնուի, Գաղղիոյ դեսպանը թէպէտ կաթոլիկութեան շահերը պաշտպանելու համարձակ կաւ ափաբա թեան քով ազդուագոյն միջնորդելու պարտաւորուած կրնայ լինիլ, բայց մեք համոզուած եմք որ այս գործին՝ այսինքն Քիւբէլեանի դատաբրութեան բուն հեղինակը Բրօքանատա և անոր հոս նոյն իսկ Հայ կաթոլիկաց մէջ ունեցած քանի մը գործիքներն են։ և մեր յօդուածն անկողմնակալութեամբ ընթերցողք կրնան իսկոյն հասկընալ թէ որո՛ց ակնարկութիւն ըրած եմք։ Պ. Ֆուրնիէ անձամբ այն ազատական դասուն կը վերաբերի, որ զԳաղղիա ամենայն ուրեք սիրելի ըրած է։ այս դասը Գաղղիոյ մէջ կը դերական ազդեցութեան դէմ ամենայն զօրութեամբ կը մաքառի։ Հասարակային կրթութեան նախարար Պ. Ժիւլ—Ֆէռի, որ ազատականութեան պարծանքներէն մին է, ազգային ժողովին օրինաց ծրագիր մը ներկայեց կղերական վարժարանաց համալսարանական ատիճան տալու արտօնութիւնը բառնալու համար, որ ձիզվիթութիւնն ու Ինդրալեռնականութիւնը ծաւալելու կը ծառայէր, ծրագիր մը, որոյ դէմ անդրալեռնական կղերը բողոքեց խստիւ։ Ի՞նչպէս կարելի է ուրեմն որ Պ. Ֆուրնիէ, ազատամիտ նախարարութեան մը դեսպանն, Հայոց մէջ անդրալեռնականութեան պաշտպան կանգնի։ Այս մասին կրնամք ըսել թէ առաւել Հայոց ազատամիտ Պատրիարքին գաղափարակից է՝ քան թէ անդրալեռնականաց։

Մեր այս համոզման հաստատութիւն կուտան Թանի թղթակցին հետաքրքրալ տողերը, զորս լրագրոյս փետր. 8 թուով հրատարակեալ Ալաատատանի նամակին* թարգմանութիւնն լիշեալ լրագրին հաղորդելու առթիւ դրած է։

"Ահա կը լսէք Հայու մը խօսքերն՝ որ յանուն իւր ազգակցաց անհուն մեծամտութեան՝ այսինքն յանուն ազգային կամ Լուսաւորչական ծէսէ եղող Հայոց կը խօսի։ Գաղղիական դիւանագիտութիւնը մինչև ցարդ կաթոլիկ Հայոց միայն համակրութիւն ցուցած է, որք բազդատմամբ անընչան փոքրամասնութիւն մ'են։ Մեք այդ դիւանագիտութիւնը չպիտի մեղադրեմք այս փոքրամասնութեան պաշտպանութիւն ընելուն համար, երբ այդ պաշտպանութիւնը նոյն իսկ արդարութեան դատին պաշտպանութիւնը լիներ։ Մեք Գաղղիական դիւանագիտութիւնը մեղադրած եմք, և կը դատիմք որ դարձեալ մեղադրելու հարկին մէջ կը դտնուիմք այն ձգտմանը համար զոր ունի՝ իւր Հայկական աշխարհակալութեան մէջ կրօնական դիտումէ մ'և Արեւելից մէջ կաթոլիկութեան ծաւալմանը վրայ հիմնուած ո՛ դիտէ ինչպիսի երեւակայական հաշիւներէ ներշնչուելու։ Եւ պէտք չէ զարմանալ եթէ ըսեմք թէ Գաղղիա Հայկական աշխարհակալութիւն մ'ունի, և թէ կը պարարի իսկ այդպիսի աշխարհակալութիւն մ'ունենալ։ Ուրիշ կերպ չկրնար լինել։ Կ. Պոլսոյ մէջ օտար դեսպանաց ազդեցութիւնն ամեն բանի վրայ կը տարածի։

"Թերեւս կաթոլիկ Հայեր գտնուելուն համար է որ Գաղղիա շատ անգամ՝ ուղղակի Հայոց վրայ զբաղելու հարկին մէջ դտնուած է։ Բայց մուռնալ թէ ուրիշ Հայեր ալ կան, որք անհուն մեծամտանութիւն մը կը կազմեն, և այդ մեծամտանութեան համակրութիւնը փոքրամասնութեան մը երախտագիտութիւնը զոհել, նոյն իսկ այդ փոքրամասնութեան մէջ անդրալեռնական տարրին նպաստել՝ ի վնաս ազատական տարրին, ասիկա պարզ անքաղաքացիութիւն մ'է այսօր, երբ ազդեցութեան խնդիրներն ամեն ժամանակէ աւելի արժէք ունին, մանաւանդ Արեւելից մէջ։

"Հակահաստատեան Հայոց հաստատակամութիւնն այժմ ստատիկ յուղեալ է իւր պատրիարքին՝ Քիւբէլեան դերապայծառին Հռոմ երթալով պապական գահուն հնազանդութիւն յայտնելու որոշման վրայ։ կը թուի թէ ասիկա պարզապէս անձնական որոշում մ'է, և հերձելոյ՝ ի մօտոյ՝ ի հնազանդութիւն դառնալու նշան չը կրնար համարուիլ։ Ամենէն աւելի միտքերն յուզողն այս գործին մէջ Գաղղիոյ դեսպանատան ընծայուած դերն է։ Անշուշտ ամեն մարդ արդարութիւն կընէ Պ. Ֆուրնիէի։ բայց կերևի թէ իւր շուրջը գտնուողաց մէկ մասն, որոց կղերական միտումները լաւ ծանօթ են ատա, ամեն ջանք՝ ի դործ դրած է դեսպանը սքանչալի դրից մէջ ձգելու։

"Երբ Քիւբէլեան դերապայծառը Գաղղիական Մէսաժերի Մարիթիմի շոգենաւով մեկնեցաւ, մեծ պատիւներ եղան անոր դեսպանատան հրամանաւ։ Եթէ Ջինչի կամն ալ, Քիւբէլեան դերապայծառը քաջալերող և շնորհաւորողներէն մին է, ինչպէս ըսուեցաւ։ նոա փութոյ եւ քաշուիլ, և հիմա բոլորովին զդոյշ կը կենայ։ Հետեւապէս հաստատակամ աչքին առջեւ մեք միայն կը մնամք պատասխատատու այնպիսի գործի մը, որոյ վրայ պարծելու տեղի չկայ։ որովհետեւ չեմ համարձակիր կրկնելու։ ինչ որ հոս ասասցէ ասա՝ չ կը խօսուի, և յիշել այն ամեն զրոյց-

* Այն նամակն, որ Պ. Ժիւլ Կրէվիի Գաղղիոյ հանրապետութեան նախագահ ընտրուելուն առթիւ՝ Հայատատանի հաղորդատարութեանց և մայրաքաղաքիս Անդրիական և Գաղղիական դեսպանատունն վրայ կը խօսի և Գաղղիական ազգին վրայ Հայոց համակրութիւնը կը յայտնէր իբրեւ զգայուն լեզուաւ մը։

ներն որք Փիւրէլեան դեսպանատան և նորա յանկարծական որոշման պատճառներուն վրայ՝ կը պտըտին։ »

• •

Եգիպտական խնդիրը տակաւին տակաւ վիճակի մէջ է, և առ այժմ անհնար է գուշակել թէ ո՛ւր պիտի յանգի։

Շաբաթ օրը Ռուսիոյ հեռագրական դործակալութեան կ. Պոլսոյ ներկայացուցչէն մեզ հաղորդուած հեռագիր մը հրատարակած էինք ծանուցանող թէ նոյն օրը Լոնտրայի և Փարիզի մէջ նախարարք՝ ի խորհուրդ դումարուեր են նկատողութեան առնելու համար Սուլթանին առաջարկն, որոյ նպատակն է Խտիվը դահընկէց ընել և Հալիմ փաշան՝ իբրև անոր յաջորդ՝ թուրք զրահաւորով մ'Աղէքսանդրիա զրկել։

Ռուսիոյ ներկայացուցչին հեռաւոր օրն այդ հեռագիրն ուղղելով՝ կըսէ թէ Սուլթանն ինք առաջարկած չէ տէրութեանց՝ Խտիվը պաշտօնանկ ընել, այլ Լոնտրայի և Փարիզի մէջ նախարարք՝ ի խորհուրդ դումարուեր են՝ Սուլթանին այդպիսի առաջարկութիւն մ'ընելու համար։

Իսկ Լոնտրայի Տէյլի Թելէկրաֆ լրագիրն իւր երէկուան թուով կը պնդէ դարձեալ թէ Սուլթանն ինք առաջարկած է Դաղդիոյ և Անդլիոյ՝ Խտիվը պաշտօնանկ ընել։ Ինչպէս կը տեսնուի, Ռուսիոյ և Տէյլի Թելէկրաֆի հրատարակած տեղեկութեանց միջև մեծ հակառութիւն կայ, և առ այժմ անհնար է որոշել թէ ո՛րն է ճիշդը։

Թայմզ լրագիրն իւր շաբաթ առաւօտեան թուոյն մէջ կրսէ թէ Խտիվին պաշտօնանկութիւնը պէտք է պահանջել միայն այն ժամանակ՝ երբ Հնդկաստանի ճանբուն ապահովութիւնն համար հարկաւոր լինի։

Շաբաթ օրն եկած Հալասի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Դաղղիոյ և Անդլիոյ կառավարութիւնք կատարեալապէս համաձայն են Եգիպտոսի խնդրոյն վրայ։ Այս երկու կառավարութեանց կողմանէ մինչև երէկ իրիկուն ո՛ր և է առաջարկութիւն մ'եղած չէր Բ. Դրան։

Մէսէնճրը լրագիրը կը ծանուցանէ թէ կիրակի օրը դումարեալ նախարարաց խորհրդին մէջ որոշուեր է Խտիվին յանձնարարել, որ իւր պաշտօնանկ ըրած նախարարներն իրենց պաշտօնին մէջ վերահաստատէ։ Խտիվին առանձնական խորհրդոյ քարտուղար Թալաթ փաշան, որ այսօր մայրաքաղաքս կ'ապաստուի, Խտիվին վերջին պետական հարուածին նկատմամբ Բ. Դրան ընդարձակ բացատրութիւններ տալու պաշտօն ունի։

Վադիթ լրագիրն իւր երէկուան թուով դրոյց մը կը հրատարակէ, որուն նայելով՝ Դաղղիոյ և Անդլիոյ կառավարութիւնք մէկ մէկ ֆրդաթօն պիտի դրկեն Աղէքսանդրիոյ առջև, և Օսմանեան կառավարութիւնն ալ Հօպարթ փաշայի հրամանատարութեան ներքև ուրիշ ֆրդաթօն մը պիտի դրկէ։ Բայց այս դրոյցը տակաւին պաշտօնապէս չէ հաստատուած։

Աղէքսանդրիայէն երկուշաբթի օրն եկած Հալասի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գահիրէի և Աղէքսանդրիոյ մէջ ժողովրդական խռովութիւնք ծագած լինելու զրոյցներն անհիմն են։

• •

Շաբաթ օրը Բեռլրսպուրկէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Արևելեան Բումելիի խառն դրամական խնդրոյն համար կազմեալ խորհուրդն յայտարարեր է թէ այս խառն դրամումն անհրաժեշտ է, և որոշեր է դեսպանախորհրդոյ մը դումարումն յանձնարարել։ Տէյլի Նիւզ լրագիրն երկուշաբթի առաւօտ թուով կը ծանուցանէ թէ դեսպանախորհուրդ մը դումարելու համար Ռուսիոյ ըրած առաջարկութիւնը լաւ ընդունելութիւն դտեր է տէրութիւններէն։ Թայմզ լրագիրն ալ մի և նոյն առաւօտեան թուոյն մէջ կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա՝ տէրութեանց նոր շրջաբերական մը դրկելով, սահմանադրական ուղղութեան և մանաւանդ Պալքանայ վերաբերեալ խնդիրներուն լուծումը փութացնել խնդրեր է։

• •

Օսմանեան կառավարութիւնն Աղէքսանդրիոյ փաշան Արևելեան Բումելիի ընդհանուր կառավարիչ անուանեց, և սոր համար տէրութեանց հաւանութիւնը խնդրեց։ Թէ և մինչև երէկ իրիկուն տակաւին պատասխան մ'եկած չէր Եւրոպայէն, այսուամենայնիւ տէրութեանց և ոչ մին Աղէքսանդրիոյ անուանման հակառակելու դիտաւորութիւն չցուցին։

Վիէննայի Զայթունկ լրագիրն իւր շաբաթ առաւօտեան թուոյն մէջ ծանուցանելէ յետոյ թէ Աղէքսանդր Բ. կայսրն երկուշաբթի առաւօտ Բեռլրսպուրկի կայսերական պալատին հրապարակին մէջ շրջագայած ժամանակ, անձ մը հինգ անդամ տորմանակ պարպեր է անոր վրայ, բայց գնդակները բաներաղդաբար կայսեր չեն դպեր։ Ոճրագործը բռնուեր է։ Զարն այս կերպիւ մեծ վրտանգէ մ'ազատած լինելուն համար Բեռլրսպուրկի ժողովուրդն ուրախութեան ցոյցեր ըրաւ, և քաղաքը դրօշակներով զարդարեցաւ։

Վ.Հ. Սուլթանը փութայ հեռագրով խնդակցութիւն յայտնել Զարին, որ շնորհակալութեան հեռագրով մը պատասխանեց։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամէնք 12 ապրիլ։

Սրիրօ Միլեօ զօրավարէն, Պ. Լուրիօթիէ և Պ. Արավանթինոյէ բաղկացեալ Եպիրոսցւոց պատգամաւորութիւն մ'այսօր Հռոմ, Փարիզ և Եւրոպոյ ուրիշ մայրաքաղաքներն երթալու համար ճանբայ ելաւ։ Այս պատգամաւորութիւնն՝ ի նպաստ Եպիրոսի տէրութեանց պաշտպանութիւնը պիտի խնդրէ և Ալպանիական կարծեցեալ պատուիրակաց մեքենայութիւնները պիտի յայտնէ։

Փարիզ 13 ապրիլ

Պ. Վատինկթոն երէկ Արևելեան Բումելիի Պուլկարաց պատգամաւորութիւն մ'ընդունեց, որ յայտարարեց թէ յուզումը պիտի դադրի երբ Արևելեան Բումելիի Պուլկարք ապահովութիւն ունենան թէ Թուրքերն յիշեալ նահանգը չպիտի մտնեն։ Պ. Վատինկթոն պատասխանեց թէ ինք չկրնար դանդատներ լսել Պերլինի դաշնադրութեան դէմ, որ Եւրոպոյ խաղաղութեան համար կարևորութիւն ունի։

Բեռլրսպուրկէն լուր կը տրուի թէ Ռուսական զօրքը մայիս 1էն սկսեալ Արևելեան Բումելիոյ սիրոյ պարպել մէկ ամսուան միջոցի մէջ։

Լոնտրա 15 ապրիլ։

Տէյլի Նիւզ լրագիրն իւր այս առաւօտեան թուոյն մէջ Լահոռէն առնուած հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Անդլիական զօրաց դրկու մեծ գունդեր մինչև Սաֆիէթիպան, այսինքն Ճէլալապատէն անդին յառաջացեր են։

Լոնտրա 12 ապրիլ։

Օսմ. Քոնս.		11 9/16
Փոխ.	1865	15
»	1869	14 3/8
»	1871	54
»	1872	21 1/4
»	1873	13 1/8
» Եգիպտ.		69
Անդ. Քոնս.		97 15/16

Փարիզ 12 ապրիլ։

Օսմ. Քոնս.		11.57 1/2
Դաղդ. Քոնս.		3 0/0
» »	» Նոր	
» »	3 0/0	115.25 1/2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Բէյթայի Օսմանեան նախկին հիւպատոս Սերմէտ էֆէնտին Պէլկրատի երկրորդ կարգի դեսպան անուանեցաւ իբրայի երկրորդ ատոիճանաւ։

—

Վ.Հ. Սուլթանը նախընթաց իրիկուն ճաշի հրաւիրած էր մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպան Լոպանովի էշխանը, Բ. Դրան նախարարները, Եգիպտացի Հալիմ փաշան, Լիբանանու կառավարիչ Բիւսթէմ փաշան, Պ. Լ. Զարիֆի և ուրիշ անձեր։

—

Թէպէտ Մէսէնճրը լրագիրն անցեալ շաբթու փութացեր էր ծանուցանել թէ Աւստրօ-Թուրքական պայմանադրութիւնը կնքուեր է, այսուամենայնիւ Բ. Դրան և Աւստրիոյ պատուիրակաց միջև բանակցութիւնք տակաւին մինչև երէկ իրիկուն վերջացած չէին, որպէս զի պայմանադրութիւնը կնքուէր։

—

Եբմական նախարարութեան դործողութեանց մեռաղեայ դրամի վրայ կատարուիլ սկսելէն առաջ հասարակութեան մէջ թղթադրամով տեղի ունեցած դործողութեանց և եղած պարտուց խնդրոյն վրայ կանոնագիր մը շինելու հրաման եղաւ։ Պետական խորհրդոյ օրէնսդրական ճիւղին, որուն պիտի օժանդակեն քանի մը մասնագէտ անձինք։

—

Թէպէտ Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութենէն խստիւ արդելք եղած էր Զատկի տօնին տաթիւ տորմանակ և հրայան պարպելը, այսուամենայնիւ այս անպատեհ սովորութիւնն այս տարի ալ դործադրեցաւ, և բազում յաւալի դէպքեր տեղի ունեցան։ Գալաթիոյ մէջ Յոյն տղայ մ'սպաննուեցաւ, և Թաթավլայի մէջ և ուրիշ տեղեր շատ մարդոյ աչքերը պայթեցան։

—

Քանի մը հարիւր Հայասունեան ազգայինք երկուշաբթի օրը դատական նախարար Սայիտ փաշային ապարանքն երթալով, Փիւրէլեան դեսպայծառի տեղ պատրիարք մ'ընտրելու արտօնութիւն խնդրեցին։

Լսածնուս նայելով, Սայիտ փաշան պատասխաներ է թէ իրենց դործը նախարարաց խորհրդոյն ձեռքն է, և հետևաբար անոր որոշման պէտք է սպասեն։

—

Հռոմէն Փիւրէլեան Օհան գ ներապայծառն հեռագրով ծանուցեր է Հռոմէն գ ներապայծառին թէ հինգշաբթի օրը Պասքին ներկայանալով՝ սիրալիր ընդունելութիւն դտեր է։

—

ԿՈՍՏԱՆԴՆԱՒՈՒՊՕԼԻՍ

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՆ

Այս առաւօտ բացուելուս		12.22
Կէս օրին		12.30
Բումբիի երկաթուղի	Ֆր.	42 0
Թղթադրամ	մր.	1000

ԸՆԹՍՏԵՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՒՆ

Կ. Պոլիս 3 Ապրիլ

Սարիթ ֆէնէրլիի բան. Անդ.	մր.	4 10
» փոխանակութեան	»	3,20
Կ. Պոլսոյ պանքային	»	6 05
Քրէսի ֆէնէրալ	»	4 37
Փոխ. 1863	Ֆր.	67 1/2
» 1865	»	69 1 2
» 1869	»	67 1/2
» 1872	»	21
» 1873	»	63 1/2
Թրամուայ	Օսմ. մր.	2 20

ԸՆԹՍՏԵՔ ԴՐԱՄՈՎ

4 Ապրիլ

Անդ. մրա	ղրշ.	109 20
Նաբօլէոն ոսկի	»	87 22
Խիվէսիալ Բաս	»	89 27
Գերմանիա	»	51 12
Մէհմիտիէ տարբերութիւն	»	4 15
Շինգ Նոյ	»	109 20
Գինէ	»	135

Ա. Զ Գ Ա Յ Ի Ն

Ս. Պատրիարք Հայրն ըստ խնդրոյ և թախանձանաց Գում-Գարուի ժողովրդեան, Զատկին առաւօտուն Մայր եկեղեցին հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանելէ և ներկայ բազմաթիւ ժողովուրդը մխիթարելէ։

—

Ռոմիկանութեան դուռը բանտարկեալ Մշեցի Յակոբ սարկաւագն Անդղիոյ դեսպանատան միջնորդութեամբն ու Պատրիարքարանի աշխատութեամբ ձրագալցոյցն իրիկունը ժամը 1ին միջոցները Պատրիարքարանի յանձնուեցաւ։

—

Զատկական տօնին առթիւ հեռաւեալ այցելութիւնները տեղի ունեցան կիրակի օրը։

Ռոմիկանութեան զօրաց հրամանատար փաշան և Ալայ պէյին Զատկին առաւօտուն Ս. Պատրիարքի շնորհաւորութեան եկան։

Նոյնպէս նոյն օրը շնորհաւորական այցելութիւն տուին Կարնոյ և Պայազիտի նախորդ հրամանատար Ադիֆ փաշան և Մարաշի նախորդ կառավարիչ Թէվֆիկ պէյը։

—

Ռուսիոյ դեսպանատան առաջին քարտուղար—թարգման Պ. Նէլիտօֆ՝ Ռուսիոյ վսեմ. դեսպանին կողմանէ շնորհաւորական այցելութեան եկաւ Ս. Պատրիարքին։

—

Ռուսաց Վ.Հ. Կայսեր անձին դէմ՝ ի դործ դրուած դատաճանութեան փորձին՝ ի դերև ելնելուն առթիւ Ս. Պատրիարքն հեռագրաւ խնդակցութիւն և բարեմաղթութիւն յայտնեց Ն. Կ. Վ.Հ-ութեան։

—

Պատրիարքական փոխանորդ Յովսեփեան Դեր. Մատթէոս Սրբազան քանի մ'անձանց ընկերակցութեամբ Զատկին երկրորդ օրն Յունաց Ս. Պատրիարքին շնորհաւորական այցելութեան գնաց։

—

Կարնոյ Գեր. Առաջնորդին, Գաւառական և դրօշական ու քաղաքական ժողովոց ստորագրութեամբ հեռագիր մը՝ Ս. Պատրիարքին առ Ադգն մատուցած կարևոր ծառայութիւններէն շնորհակալութիւն յայտնելով՝ կը խնդրէ որ Ն. Սրբազնութիւնը չզլանայ իւր հրաժարականին վրայ։

—

Երեքշաբթի օրն ազգային պատուոյ միանդամայն չբեղ հանդէս մը տեղի ունեցաւ։

Ազգային երեսփոխանութիւնը, փարչութեան անդամները, Հակահաւատներան կաթողիկ Հայոց և ազգային դպրոցական ընկերութեանց պատգամաւորութիւնները ժամը 7ին միջոցները Պատրիարքարանը հաւաքուելով, խմբովին Դուռնաբուն փողոցներէն անցան և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր Զատկի շնորհաւորութեան գնացին իւր բնակած տունը։

Փափագեան Ս. Էջմիածնին խիստ լաւ կերպիւ արարողապետի պաշտօնը կատարելով, նախ ազգային երեսփոխանութիւնը ներկայացաւ Նորին Սրբազնութեան։ Ժողովին դեր-ատենապետ Մեծ. Եուսուֆեան Տիգրան էֆէնտին ուղերձ մը կարդաց, որով 'ի դիմաց ազգին և երեսփոխանութեան շնորհակալութիւն կը յայտնէր Նորին Սրբազնութեան անձնուէր ջանից համար, և ազգին վատահութիւնը ծանուցանելով կը խնդրէր անոր կողմէն որ իւր պաշտօնը շարունակէ։

Ամեն. Ս. Պատրիարքը պատասխանեց թէ իւր պարտքը կատարած է, թէ իւր անձնական տկարութիւնը պատճառ եղած էր իւր վերջին հրաժարականին, թէ ինք ազգային արան արօրելու համար գործիք մ'էր, բայց երբ գործիքն հիններայ՝ երկրագործը պէտք է զայն փոխէ և նորը դնէ ատոր տեղ։ այսու ամենայնիւ՝ ազգային կամաց հնազանդելով՝ Նորին Սրբազնութիւնը պատրաստ էր դարձեալ ազգին բարոյն աշխատելու, թէև պարզ անհատ մը լինելը։

Երեսփոխանք պատասխանեցին միաբերան թէ ազգը կը փափաքի որ Նորին Սրբազնութիւնը շարունակէ իւր ծառայութիւնն առ Ազգն, ոչակից ունենալով իրեն Դեր. Մատթէոս սրբազանն, որ ներկայ էր։

Ազգային փարչութեան անդամ Ներսն ընդունուելէ ետև, կաթողիկ Հայոց պատգամաւորութիւնը ներկայացաւ, քսան և հինգ երսուն հոգիէ բաղկացեալ, որը մեր ազգայնոց այս մասին ընտրելագոյն անդամներէն էին, իրենց գլուխ ունենալով Հայրենասէր և ուսումնական Գեր. Հ. Մաղաքիա վարդապետ Օրմանեան։

Պատգամաւորութեան կողմէն Թ. Լուսյեան էֆէնտին ուղերձ մը կարդաց, որով կըսէր թէ իրը համարիւն ազգայինք Նորին Սրբազնութեան Ս. Զատկի առթիւ շնորհաւորութիւն մատուցանելու ներկայացած էին։

Ս. Պատրիարքը պատասխանեց թէ դիրենք ժամանակաւոր բաժնոյն ատելութիւնն եղած էր, բայց երկու կողմին ևս ներկայ սերունդն յանցանք չունի։ Քանի որ իրենք Հայ եմք կըսեն, Հայոց ազգը պատրաստ է զիրենք իրրև համարիւն եղբայր ճանչերու։ Նորին Սրբազնութիւնը ցաւակցութիւն յայտնելով կաթողիկ Հայոց ներկայ ողբալի վիճակին վրայ, որով իրենց ժողովրդական և ազգային իրաւունքները բռնաբարուած են, յարեց թէ Հայաստանեայց եկեղեցին, որ իրենց նախնեաց եկեղեցին է, եկեղեցականաց սեփհականութիւնը չէ, այլ ժողովրդին կը վերաբերի։ թէ Հայոց Պատրիարքն և կաթողիկոսն եկեղեցւոյն ամենախոնարհ պաշտօնեայներն են և ոչ տէրերը։ Եւ հաւատացած եմ, ըսաւ, թէ մեր երանաշնորհ նախնիք, Ներսէսները, Թարգմանիչները, Խորենացիները, և այլն, որք Հայաստանեայց եկեղեցւոյ մէջ մկրտեցան և մեռան, դիմաղք չգնացին, այլ արքայութիւն։ ուստի երբ մէկը ձեզի հաստատել ուզէ թէ ձեր հայրապետն դիմաղք գնացին, մի՛ հաւատաք անոր։ վերջապէս Ն. Սրբազնութիւնը վերջացուց իւր խօսքերն ըսելով թէ իրենց պատարը քրիստոնէութեան և քաղաքակրթութեան դատ մ'է, ուստի բոլոր ճշմարիտ քրիստոնէից համակրութիւնն իրենց հետ է։ թէ կարելի է որ կաթողիկ ազգայինք պալատի մը մէջ կը գտնուէին, բայց այն պալատն իրենցը չէր։ Հայոց եկեղեցին՝ թէ և խրճիթ մ'ըլլայ՝ իրենցն է։ Սրբազան Պատրիարքին իւր և ազգին բոլոր օգնութիւնը խոստացաւ պատգամաւորաց։

Նորին Սրբազնութեան այս գգայուն խօսքերը խիստ լաւ տպաւորութիւն մ'ըրին պատգամաւորութեան վրայ։

Յետոյ Ս. Պատրիարքն Արարատեան, Արևելեան—Դպրոցասիրաց և Կիլիկեան—Ուսումնական ընկերութեանց պատգամաւորութիւններն ընդունելով, ըստ անուանց ուղերձները, և քաջալերեց զիրենք յարատևել այն ազնիւ ջանից մէջ, որով ուսմունքն և լուսաւորութիւնն Հայաստանի ամեն խորշերուն մէջ ծաւալելու վսեմ դործը կը կատարեն։

Մեղու Հայաստանի լրագրին մարտ 10 թուոյն մէջ հետևեալը կը կարդամք.

Տփխիսի բնակիչ Յովհաննէս Ալեքսանեան Աղիզեանը մեռնելով՝ կը թակուսի 150 ռուբլի Դուշէթի Հայոց ծխական ուսումնարանին, իսկ մի 150 ռուբլի էլ Արարատեան ընկերութեան։

Հանդուցեալին ծխատէր քահանան, երբ հարց է լինում դիւաղարդի մասին, առաջարկում է փոխանակ այդ երկու հաստատութիւններին նուիրելու 300 ռուբլի, դնել մի թանկագին շուրջառացու դիւաղարդ այդ դամբարանի։ Ներկայ եղող մի դիւղացի քահանայ երկար վիճաբանում է այս առթիւ՝ հասկացնելու տէր հօրը՝ հանդուցեալին կտակին նշանակութիւնը, բայց 'ի զուր է լինում։

Մենք ի՞նչ գործ ունինք Արարատի հետ, (Արարատ ամսագիրն է հասկանում) ասում է նա։

—Ո՛չ, Տէ՛ր հայր, Արարատեան ընկերութեանն է կտակել և ոչ Արարատ ամսագրին, կրկնում է դիւղացի քահանան։

—Է՛հ, դիւղ մէկ է։

Հանդուցեալին ազգականները՝ յարգելով Աղիզեանի յիշատակը, չեն փոխում նորա բարեկամական կտակը։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

Աղնիւ Մասիս.

Զմիւռնիոյ վիճակին մէջ Նազիլլի դիւղաքաղաքի Հայք, որք 53 տուներէ կը բաղկանան, մինչև յարդդպրոցական շէնք չունէին, այլ աշակերտք և աշակերտուհիք եկեղեցւոյ վերնայարկին մէջ կուսանէին։ Այն թերութիւնն տեսնելով հանրագրութիւն բացինք 'ի Նազիլլի, 'ի Զմիւռնի և 'ի Մանիսա։ Ներկայիս կը ղրկեմք ձեզ մինչև յարդ Զմիւռնիոյ ազգասէր հանրագրողաց նուիրագրութեան ցուցակն, և կը խնդրեմք հրատարակել պատուական Մասիսիդ մէջ, խոստանալով հետզհետէ հաղորդել ձեզ նաև թէ՛ Զմիւռնիոյ թէ Նազիլլիի և թէ Մանիսայի նուիրագրողաց ցուցակներն ևս 'ի գոհունակութիւն նուիրատուաց և 'ի դիտութիւն համօրէն ազգայնոց։

Կը յուսամք թէ ազգային ամեն լրագիրք ևս կը բարեհաճին հրատարակել սոյն ցուցակն շնորհապարտ թողլով զմեզ։ Մնամ աղօթարար

1879 մարտ 24 Մ-ԻՐ Ծ. ԷՐԴ. ԲԻՐԻՆՃԻՆ

Մակար վարդապետ Բարխուտարեանց 13 Մէճիտ.
Արժ. Ղևոնդ վարդապետ Փիրղալէմեան 2 1/2 »
Մեծ. Գէորգ աղա Յուլթանեան 30 »
» Եղրարք Նասիրեան 20 »
» » Ճէլէպեան 15 »
» Կ. Մ. » Պալէօզեան 10 »
» » Գուլուճեան 5 »
» » Պերդամալեան 5 »
» » Էլմասեան 5 »
» Յակոբ աղայ Յովսէփեան 5 »
» Եղրարք Աւագեան 2 »

112 1/2 »

ՆԱՄԱԿ Ի ԿԱԼԿԱԹՑԻ

(Շարունակութիւն և վերջ տե՛ս թիւ 2291)

Կալկաթայի պատուելի համազգիք՝ իւրեանց սովորական ազնուասրտութեամբը՝ Նորին Սրբազնութեանն ամենայն կարևոր պատիւները տալու չմնայեցին, յառաջն. բայց յետոյ Ս. Հայրիկի վեհութիւնը այնքան ծանրանալու սկսաւ նոցա ճանաչողութեան վրայ մինչ այժմ Նորին ներկայութեան շնորհն ի հեռուստ միայն վայելել բաւական կհամարին, և հեռաւոյն փառաւոր և անընդհատ խորին առանձնութիւն մի կ'վայելէ Նորին Սրբազնութիւնը քահանայից բնակարանի սենեկաց միայն մէջը։ Ն. Սրբազնութեան մեզ ընծայեալ բազմաղիմի հոգևոր միխիթարութիւնքը թուել՝ իմ տկար դրչի պարծը չէ յիրաւի։ Նորա երբեմնական խիստ ողջոյն և մեզ անհասկանալի ոճով գործողութիւնքը, նոր օրինակ դմայլեցուցիչ երևեցուցեալ տեսարանքն եկեղեցւոյ մէջ, և չլսողաց և չտեսողաց համար երևակայելն դժուար է յիրաւի։ Բայց և թեպետ գաղտիար մի տարու ցանկալով հեռաւոր ազգայնոց Նորին Սրբազնութեան քարոզութեանց սաստիկ ազդեցութեան վրայ այսքանը միայն ասել բաւական կհամարիմ, որ ժողովուրդը՝ այնչափ ի խոր զգացեալ են այս ազդեցութիւնը, որ ոմանք ի սաստիկ ներգործութենէ նորին բնաւին հեռացեալ են յեկեղեցւոյ, և չատքն ևս բաւական է զի դուշակեն միայն թէ Ս. Հայրիկն դատնալոյ վրայ է քարոզի սկիզբն առնել, և ահա մի առ մի կ'ելնեն յեկեղեցւոյն, որով Ս. Հօր առենախօսութեան ազդեցութիւնը՝ ուելի է թէ բոլորովին դատարկ թողուց կդիպի, որ ի հարկէ բաւականին անմիտ է համարելի։ Ս. Հայրիկի զգեստաւորեալ ժամանակում, եկեղեցումն, սեղանոյ մէջ՝ ամենայ վրայ ժամու մի չափ կամ ուելի, արձանանման անշարժութեամբ բազմելը, յեսկոյսը դէպ ի սեղանը և Սրբութիւնը և իւր հայեցուածքը ասա անդ շրջեցուցանելը ի դրաւել զտեսութիւն բոլորից, սրտաշարժ տեսարան մի է յիրաւի վասն հաւատացելոց, և տեսողքը միայն կարող են արժանի արժէքը իմանալ։ Ս. Հայրիկը այնքան կարճահասակ չէ, որպէս տեսողաց յայտնի է, Զանկէի արարքն հակառակ ապաւորութիւն մի գործելով նորա մասց վրայ երևի ոչ միայն անդիմադրելի հրամանաւ իւր ամենն եկեղեցւոյ մէջ 'ի գետնոյն բաւական բարձր ատաղտակամածի մի վրայ դնել ուսեալ է, ապ 'ի ըստ արժանւոյն բարձրագլուխ և տեսանելի հանդիսանալ, այլ և պատարագելոյ ժամանակում իսկ՝ առանձին մնադրութեամբ այս հարկաւոր մասին հինգ կամ վեց կարպետից բարդութեանց վրայ կանգնելը անհրաժեշտ իմն կհամարէ, և կըսուի որ անդամ մի պանցառութիւնը նոյն կարպետաքն բարդելոյ, բաւական սրադոյութեան առիթ է եղեալ Նորին Սրբազն։ Թէ անոր Սոյն թեթև անցքն պատմելով կը ցանկամ յայտնել թէ՝ արշաւի մեծ է Ս. Հայրիկի սէրն առ եկեղեցական փառաւորութիւն, զոր միշտ կձանայ ցուցանել իւր վեհ անձին վրայ, յորում ծանծաղամտութիւնը և տնամի փառասիրութիւնը բնաւ տեղի չունի։

Նորին Սրբազնութեան առատաձեռնութիւնը և օգնականութիւնը աղքատաց անյիշելի չափի թողնուին։ Թէև, որպէս վերն ասացինք, բանական դրամաց ծանրութեան ներքև կը գտանվի նա, բայց դովելի երկայնմտութեամբ տանելով այս ծանրութիւնը, իւր ամեն պիտոյքը և ծախքը յեկեղեցւոյ սնաուկէն կը հոգացուի։ Եւ երբ պիտի ասեմ որ այն սնաուկէն առեալ դրամը յաղթատաց բերանէն է 'ի բաց առեալ, զոր Նորին Սրբազնութիւնը քաջ գիտէ, պատուելի ընթերցող իմ կարէ լաւապէս կշռել թէ որչափ մեծ է և անօրինակ Ս. Հայրիկի առատաձեռնութիւնը և բարեսրտութիւնը։ Բայց հարցանելի է թէ Նորին Սրբազնութիւնը իւր այցելութեան պարտքը լրացուցեալ ուենենալով ատա, ընդէ՞ր իւր տիտղոսը չփութայ վերադառնալ, և թէ ինչ գործոյ կը պարապի արդ։ Յիսուր եմ որ առաջին հարցմունքը իմ կարողութենէ վեր է պատասխանել, այդ, որպէս ինքն ասէ «միայն իշխանութեանն է գիտելի։ Գուցէ որպէս «մի Պաղատացի» համազգին կասէ, Յեղուս Ռուբեաց խոչորութիւնը, նորա վերադարձման արգելանաց մին է, բայց երկրորդ հարցուածին դիւրաւ կարող եմ պատասխանել։ Սրբազան Գէրիզորիս Հայրիկը այն գործոցը կը պարապի ատա, որն որ եպիսկոպոսունք և վիճակաց առաջնորդք պիտի հարկաւ պարապին, այն է ուսելոյ և ննջելոյ միայն։ Թէև տեսողք եղեալ են, որ երբեմն ևս Սրբազան Հայրիկը թողեալ 'ի վեր բուռն աշխատանաց կրողութիւնը, այլ և ժրաջանութեամբ կը պարապի նաև յայլ ազգաց ատա ձեռնարկից մէջ — որպիսիք են — իւր իսկ Սրբազան ձեռօք կարել իւր համար չալիկ և բանկոն, և այլ հարկաւոր զգեստք, պատրաստել զՅատկական տօլմայս և բաստուրմա, և երբեմն ևս 'ի ձեռնահաս լինելն, կարգալոյծ առնել զքահանայ մի կամ երկու։

Թուղթս ուելի չերկարելոյն պատճառաւ, կը պարտաւորիմ վերջացնել զայն, այլ չատ ինչ ունիմ գրելոյ, զորս թողուցայլ ատթի։ Այսքանովը կարծեմ բաւական տեղեկութիւն պէտք կայ կարողանալ հեռաւոր ազգայնոց, թէ ինչ երանութեան մէջ մեք բարեբաղդութիւն ունինք մնալու, վերաբերութեամբ առաջնորդի մեր, և թէ ո՛ւմ յանցանքն է որ ազգութիւնը և կրօնը տակաւ առ տակաւ կանհետանան տեղէս։ Եթէ Վեհափառ կաթողիկոսը դեռ փակեալ կը պահի իւր ականջը և չլսելոյն կընծայէ իւր ժողովրդոց արդարացի բողոքը, ուրեմն չը զարմանայ թէ իւր ժողովուրդն ևս բնական բերմամբ պիտի բարկանան և հեռանան ազգութենէ և չճանաչեն իւր։

Յարգոյ խմբագիր, քան որում դիտեմ արդարութեան ցանկացող կը լինիք ամեն հոգևորականաց արժէքը ապրի առջևը դնել, եթէ ձեր պատուական Մասիսի թերթին մէջ՝ բարեհաճիք անկեան մ'արժանի առնել սոյն թուղթը, շնորհակալ պիտի կացուցանիք։

ՀԱՅ ՄԻ

ԻԼԱՆ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարրնա տէվէ մարբալը վէ իքի եիւզ եարտալը եիւզ էլլի պ'ն աստա սիյահ մաքարա իպիլի իլէ եիւզ էլլի պին արշուն սիյահ եասը եիւն զայթան վէ պին արշուն կիւլեզրէնիք չուխանին սիւպայեասընա լիւզում կէօրիւնուիյիւնէն չէրայիթինի պիլմէք իսթէյէնէրին էվվէլճէ վէ միւնաքասասը իչուն տախի նիսանին տօղուզունճու բազար իրթէսի կիւնիւ Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

2 Նիսան 1879

Գասպը Սէրասքէրի

Նիզամիյէ Նանը աղիզ իտարէսի իլէ մուպթալ Քասպրիդասընա պիր սէնէ իչուն ալընաճագ նաղ վէ մրիսին պիլ միւնաքասա չէրայիթի վէճնէլէ զարարը նիսանին տօղուզունճու բազար իրթէսի կիւնիւ իճրա օլունաճաղընտան թարիխ օլանդարին Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

2 Նիսան 1879

Գասպը Սէրասքէրի

Advertisements referring to British or American Goods, etc., are exclusively received for this Paper at
EUG. MICOUD'S Foreign Advertising Agency 139—140, Fleet Street, London.

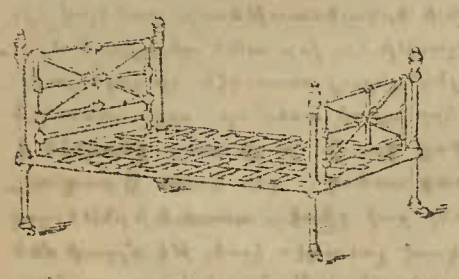

ԱՆԿՈՂՆԱՐԱՆ ԿԱՄ ՄԱՀՃԱԿԱԼ.

Ազնիւ և հասարակ քարեւօրհներ երկրմէջ և արդարէ, ուժան գիներ վկը ծախուի, կ. Պոլիս Գալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

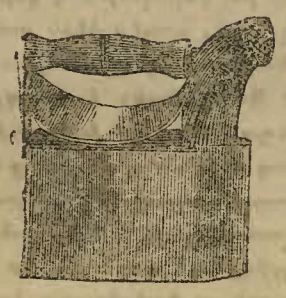

ԱՐԳՈՒԿ

Այս ձև իւթիւներուն ամենէն ապէկ տեսակը որուն մէջ կրակը չը մարիր և ապէկ կը գործէ, կը ծախուի կ. Պոլիս Գալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԴԻՏԵԼԻՔ ՈՒ ՊԱՐՏԻՔ ՏՂՈՑ

Մամուրեան էֆէնտիի աշխատասիրութեամբ Իզմիրի Տէտէեան եղբարց տպարանէն 'ի լոյս ընծայեալ 248 երեսէ բաղկացեալ պատուական գիրք մ'է, որ կրնայ հեղինակին առկէ առաջ հրատարակած Նոր Բնթերցարանին լրացուցիչ մասը համարուիլ և ծաղկոցի Բ. դասի աշակերտներուն ծառայել։ Այն գործը՝ բայց 'ի ամենակարևոր գիտելիքն՝ բէ՝ կը պարունակէ։ Եւ այնպիսի նիւթեր, որոնք ազդ։ին մանկաւոյն սրտին մէջ 'ի մատաղ հասակէ հայրենասիրական զգացումներ կը ներշնչեն։

կը ծախուի Էէնի ճամի Զիլինկիրլէր ճատէսի թիւ 2, Ս. Ղուկասեան դրատունը։ գին 1 1/2 ֆրանք։

ՊԻԾԱԿ

Զ. ԽԱՑԹՈՒՆՑԻ

Այս զուարճալի և օգտակար գործին առաջին տեսորը կը խօսի ապէրկանց շունչով 115 տարի ապրելու արուեստն վրայ։ Մէկ տեսարին գինն է 20 փարանոց մէճիտ մը իսկ կանխիկ քառորդ մէճի սիէ մը տուողն իրաւունք պիտի ունենայ 12 տեսրի, որոնք հետզհետէ պիտի հրատարակուին։

Կեդրոնատեղին է Ղուկասեան գրատունը։

ԹՈՒՂԹ ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՂԱՐԷԿԵԱՆ

ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻ, ԱԶԳԻ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԱԶԳԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Առ պատուականաց պատուական

Տէր Նէրսէս Արբաղ։ն Գասարի։արքի հրամանաւ գրուած և Արամեան տպարանէն դէպէցիկ տպագրութեամբ 'ի լոյս ընծայուած 160 երեսէ բաղկացեալ գիրք մ'է, որուն մէջ Պատուարժան Հեղինակը հմտութեամբ խօսած է ոչ միայն Հայոց աշխարհի, ազգի և եկեղեցւոյ պատմութեան վրայ, այլ և Հայոց հին ընկերականութիւն։ն և վաճառականութեան, նոյնպէս և Հայաստանի բնական գրիր և Հայոց այժմեան բարքառներուն վրայ տրամաբանօրէն։

կը ծախուի Էէնի ճամի Զիլինկիրլէր ճատէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին մէկ մէճիտ արծաթ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՆՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
ԶԱԼԱԹԱ ՆՕՐՕ ԽԱՆ

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇԱԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1879 ՄԱՐՏ 15 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 31

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻԶՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Ելք ի Պոլսոյ	Թիւ
12 30	Եկեղեցական Մեղարով Պէշիքթաշէ, Թարապիա, Եկեղեսիայ, Սմիւռնիոյ, Էմիրկ-Պոյազ. Ը. Հիսար, Պէյլեր։	32
1 30	Եկեղ. Մեղարով Պէշիքթաշ. Թարապիա, Եկեղեսիայ Էմիրկ Ը. Հիսար, Պէյլեր։	19
2 45	Եկեղեցական Մեղարով Պէշիքթաշ. Թարապիա, Եկեղեսիայ Սմիւռն. Էմիրկ. Պոյազ. Ը. Հիսար, Պէյլեր, Արնավ։	18
4	Մեղարով Պէշիքթաշ. Թարով. Եկեղեսիայ Էմիրկ Սմիւռն. Ը. Հիսար, Պէյլեր, Արնավ. Գուրուչ Օրթաքէօյ. Պէշիկ.	32
5	Եկեղեցական. Մեղարով. Պէշիքթաշ. Թար. Եկեղեսիայ Էմիրկ. Պոյազ. Ը Հիսար, Պէյլեր, Արնավ. Պէյ. Օրթաքէօյ. Պէշ։	28
6 30	Եկեղեցական Պէշիքթաշ. Թարապիա, Պէյքօղլ. Եկեղեսիայ, Էմիրկ. Գանկրան, Ը. և Ա. Հիսար, Գանտիլի, Արնավ. Զէնկ. Պէյլեր. Օրթաքէօյ, Գուրպի. Պէշիկթաշ, Իսկիւտար։	4
8	Ը. և Ա. Գավաղէն Եկեղեցական. Մեղարով. Պէշիքթաշ. Թարապիա, Պէյքօղլ. Եկեղեսիայ Էմիրկեն, Պոյազ. Ը. Հիսար, Պէյլեր, Արնավ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ։	19
9 45	Մեղարպարեանէն Պէշիքթաշ. Թարապիա, Եկեղեսիայ, Էմիրկեն, Ը. Հիսար, Արնավ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ։	22

ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ ԳԻԾԵՐ

12 45	Արնավուտքէօյէն, Գուրուչ. Օրթաքէօ. Պէշիկթաշ։	28
1 15	Արնավուտքէօյէն, Գուրուչ. Օրթաքէօ. Պէշիկթաշ։	23
1 45	Պէյլեր. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաքէօ. Պէշիկթաշ, Գալաթիա։	22
2 30	Արնավ. Գուր. Օրթաքէօ. Պէշիկ. Գալաթիա։	21
3 15	Արնավ. Գուր. Օրթաքէօ. Պէշիկ. Գալաթիա.	23
4	Արնավ. Գուրուչ. Պէշիկ Գալաթիա։	18
10 15	Արնավուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ։	21
11	» » »	28

ԱՌՅԱԿԱՆ ԵՂԵՐ

12 30	Պէյքօղ, Բաշտաղ. Գանկրան, Ա. Հիսար, Գանտիլի, Վանիքէօյ. Զէնկէրէօյ, Պէյլերպէյ, Գուզկ.	21
12 30	Արնավ. Վանիքէօյ, Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզկ. Գալ։	4
12 45	Ը. և Ս. Գավաղէն Մեղար. Պէշիքթաշ. Թար. Պէյքօղ, Բաշտ. Գանկ. Ս. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուզկ.	17
3	Պէշիքթաշ. Պէյքօղ Բաշտաղ. Գանկ Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք Զէնկ. Պէյ։ Գուզկ. Գալաթիա։	33
8 45	Պէշիքթաշ. Պէյքօղ։ Բաշտաղ. Գանկրան, Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլերպէյ։ Գուզկ. Իսկ.	23

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ելք ի Գալաթիա

2	Գալաթ. Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ Օրթ. Պէյ. Զէնկ. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ը. Հիսար Գանկ. Էմիրկեն, Սէնիք. Պէյքօղ, Թարապ. Պէշիք. Եկեղեցական։	4
2 30	Պէշիքթ. Օրթաք. Արնավ. Ը. Հիսար. Էմիրկ. Եկեղ. Թարապ. Մեղար.	32
5	Գալաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Պէշիք Ը. Հիսար, Պոյազ. Եկեղ. Պէյքօղ. Թարապ. Պէշիք. Մեղարպ. Ը. և Ա. Գավաղ։	19
6 30	Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյ. Զէնկ. Արնավ. Գանտ. Ը. Հիսար, Պոյազ Եկեղ. Թարապ. Պէշիք։	23
8	Պէշիկթաշ. Օրթաք. Արնավ. Ը. Հիսար, Էմիրկ. Եկեղ. Թարապ. Պէշիք. Եկեղարպարեան։	22
10	Արնավ. Պէշիք, Ը. Հիսար, Պոյազ. Էմիրկ. Սմիւռն. Եկեղ. Թարպ Պէշիք Մեղարպ. Եկեղեսիայ։	32
10 40	Պէշիկ. Օրթաք Արնավ. Պէշիք. Ը. Հիսար. Էմիրկ. Սմիւռն Եկեղ Թարապ. Պէշիք. Մեղարպ Եկեղեսիայ։	18
11 15	Պէշիք, Ը. Հիսար, Պոյազ. Էմիրկ. Եկեղեցական, Թարապիա, Պէշիք. Մեղարպ. Եկեղեսիայ։	19

ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ ԳԻԾԵՐ

2 15	Ուղղակի Արնավուտքէօյ։	21
2 45	» »	23
3 30	» »	18
9 30	Գալաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնավ.	21
10 15	Գալաթիա, Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուր. Արնավ.	28
11 15	Գալաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ։	23
11 45	Պէշիկթաշ, Օրթաք Գուրուչ. Արնավ։	28
12	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավուտ։	4

ԱՌՅԱԿԱՆ ԵՂԵՐ

3 15	Իսկ. Գուզ. Պէյ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանկ. Բաշտաղ. Պէյքօղ. Թարապ. Պէշիք. Մեղարպ.	28
9 15	Գուզկ. Պէյլերպ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանկ. Բաշտաղ. Պէյքօղ, Պէշիք. Մեղարպ. Ը. և Ա. Գավաղ։	17
10 30	Գալաթ. Գուզկ. Պէյ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանկ. Բաշ. Պէյքօղ, Թարապ. Պէշիք.	33
11 10	Գուզկ. Պէյ Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանկ. Բաշտաղ. Պէյքօղ։	21
11 40	Գալաթ. Գուզկ. Պէյ. Զէնկ. Վանիք. Պէշիք։	22

Լրագիրս ամէն օր կը հրատարակուի՝ բաց 'ի կիրակի և ազգ օրերէ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Գալաթիա Սանդրիճքար ճատէսի թիւ 198, Նորս խան Մասիսի խմբագրատունը։ Իսկ գաւառաց մէջ հեռևեալ հոդաբարձուաց դրասենեակները.

ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Սահակեան Է Ֆ. Տէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խորով » Էսկիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Սահակեան Է Ֆ. Թանկիլեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ Աբժ. Տ. Արիստակէս աւագ քահանայ Ֆէլէեան.
ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ.
ՍԱՄՍՈՒՆ.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Ս. Էթմէքճեան Է Ֆէէնտի.
ԱՄԱՍԻԱ.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Նազարէթ Է Ֆ. Ց. Խաթամպոլեանց.
ԵՒԴՈԿԻԱ.
ՊԱՐԲԵՐԻ և ՏԷՐՍԻՄ. Կիրակոս Է Ֆ. Ս. Ղազանճեան.
ԵՐԶՆԿԱ. Թադէոս Է Ֆ. Բագրատունի.
ԿԻՐԻՆ. Կարապետ » Զարբարեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ » Փոթիկեան.
ՎԱՆ.
ԲԵՐԻԱ. Սեղրակ » Խարաճեան.
ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Թովմաս Է Ֆ. Թաշճեան.
ԵԴԵՍԻԱ. Գէորգ Է Ֆ. Ոսկերչեան.
ՄՈՐԱՇ.
ՖՕՐՇԱՆ. Ֆէրհատ աղա Ս. Ֆէրհատեան.
ՏՓԽԻՍ. Պ. Նիկողայոս Տ. Ղևոնդեան.
ԿԱԼԿԱԹԱ. Պետրոս աղա Հէրմեան։

"Կատարելութիւն"։
ՄԱՏԱՅԱ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ
Աշխարհածանօթ Մազ Նորոգողը
(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)
Երբէք չվնասիր նորոգելու Աշխարհ Մազը իր երիտասարդական գոյնին, ընծայելով անոր նոր կեանք, ճաճանչ, և փայլուն գեղեցկութիւն։ Իր արդիւնքը ստոյգ և կատարեալ է, շուտով վանելով ալեւորութիւնը։ Վնասակար մը չէ։
Մինչև կը հաստատէ ինքնին իրը մազին բնական զօրացուցիչը։
Հոգատարութեամբ Միայն Կատարուած Հմտութիւնով մէջ է։
Գտնուած Միայն Կատարեալ Մաղաղան։
114 AND 116 SOUTHAMPTON ROW, Լոնտոն, Անգլիայ։
Կը ծախուի ամէն Կեղծամավաճառներէն, Անուշահոտ Իւղավաճառներէն, և Անգլիայի Դեղավաճառներէն։
Կ. Պոլիս Ս. Բանդլի Ք. Եղբարց քով։ Ցարմասի Գրիմանի Ք. Բէրա Մեծ փողոց։

ՕՃԱՌ

Անուշահոտ օճառ, մարմիը կը կակուղցնէ ու լեղի ջուրով ալ կը փրփրի, տեսակը խիստ ազնիւ ու գինը չատ ժամն է։ կը ծախուի Կ. Պոլիս Գալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։